

TRANSPARENSE

Increasing Transparency of Energy Service Markets

Energetinių paslaugų rinkų skaidrumo didinimas

Romualdas Škėma

Lietuvos energetikos institutas

Definitions

Apibrėžimai

Energy Service Company (ESCO)

1. A natural or legal person who delivers energy services or other energy efficiency improvement measures in a final customer's facility or premises. *(Official version of European Directive 2012/27/EU)*
2. A natural or legal person who delivers energy **services in form of Energy Performance Contracting (EPC) whose main feature is guarantee of savings**. *(Version of „Transparensense“ project partners)*

Energetinių paslaugų bendrovė (EPB)

1. Energetinių paslaugų teikėjas - fizinis ar juridinis asmuo, teikiantis energetines paslaugas arba kitas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones galutinio vartotojo įrenginiams ar galutinio vartotojo patalpose. *(Oficialus ES Direktyvos 2012/27/ES vertimas)*
2. Energetinių paslaugų teikėjas - fizinis ar juridinis asmuo, teikiantis paslaugas energetikos srityje **pagal energijos vartojimo efektyvumo sutartį, kurios išskirtinis bruožas yra sutaupyta energijos garantija**. *(„Transparensense“ projekto partnerių versija)*

Definitions

Apibrėžimai

Energy performance Contract (EPC)

Energy performance contracting (EPC) is a “contractual arrangement between the beneficiary and the provider of an **energy efficiency improvement measure, verified and monitored** during the whole term of the contract, where investments (work, supply or service) in that measure are paid for in relation to **a contractually agreed level of energy efficiency improvement** or other agreed energy performance criterion, such as financial savings”. *(Official version of European Directive 2012/27/EU)*

Sutartis dėl energijos vartojimo efektyvumo

Tai naudos gavėjo ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės teikėjo sutartis, tikrinama ir stebima visą susitarimo laikotarpį, kai už investicijas (darbą, prekių ar paslaugų tiekimą) į tą priemonę mokama atsižvelgiant į **suderintą energijos vartojimo efektyvumo didinimo lygį ar kitą sutartą energinio naudingumo kriterijų, pvz., sutaupytas lėšas.**
(Oficialus ES Direktyvos 2012/27/ES vertimas)

Sutartis dėl energijos vartojimo efektyvumo

Sutartis dėl energijos vartojimo efektyvumo (pavyzdinė forma). Patvirtinta LR Ūkio ministro 2008 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. 4-511.

Sutarties pagrindinė forma paruošta ir patvirtinta įgyvendinant 2006 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvą 2006/32/EB dėl energijos galutinio vartojimo efektyvumo ir energetinių paslaugų.

ES dokumentai, skatinantys Energetinių paslaugų rinką ES šalyse

Europos parlamento ir tarybos direktyva 2012/27/ES

Dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB¹ ir 2010/30/ES² bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB³ ir 2006/32/EB⁴; 2012 m. spalio 25 d.

¹ 2009 m. spalio 21 d. EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA **2009/125/EB**, nustatanti **ekologinio projektavimo** reikalavimų su energija susijusiems gaminiams nustatymo sistemą

² 2010 m. gegužės 19 d. EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA **2010/30/ES** dėl su energija susijusių gaminių suvartojamos energijos ir kitų išteklių **nurodymo ženklinant gaminį** ir apie jį pateikiant standartinę informaciją (nauja redakcija)

³ 2004 m. vasario 11 d. EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA **2004/8/EB** dėl **termofikacijos skatinimo**, remiantis naudingosios šilumos paklausa vidaus energetikos rinkoje, ir iš dalies keičianti Direktyvą 92/42/EEB

⁴ 2006 m. balandžio 5 d. EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA **2006/32/EB** dėl **energijos galutinio vartojimo efektyvumo ir energetinių paslaugų**, panaikinanti Tarybos direktyvą 93/76/EEB

Direktyvos tikslai ir uždaviniai

- Šia direktyva nustatoma bendra **energijos vartojimo efektyvumo skatinimo Sąjungoje priemonių sistema**, siekiant užtikrinti, kad 2020 m. būtų pasiektas Sąjungos 20 % energijos vartojimo efektyvumo tikslas ir sudarytos sąlygos vėliau toliau didinti energijos vartojimo efektyvumą.
- Joje nustatomos **taisyklės, kuriomis siekiama šalinti kliūtis energetikos rinkoje ir rinkos trūkumus**, trukdančius efektyviai tiekti ir naudoti energiją; be to, numatoma nustatyti 2020 m. nacionalinius orientacinius energijos vartojimo efektyvumo tikslus.

Naujoji direktyva valstybes nares įpareigoja:

- Tobulinti esamus ir ieškoti naujų **finansavimo šaltinių bei modelių**, skirtų energijos vartojimo efektyvumą didinančių priemonių diegimui.
- Esamiems ir potencialiems energetinių paslaugų bei energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių viešajame ir privačiame sektoriuje pirkėjams **parengti pavyzdinių finansinių modelių sutarčių pavyzdžius**.
- Reguliariai informuoti specialistus bei visuomenę apie visus šalyje esančius ir naudojamus finansavimo šaltinius, skirtus energijos vartojimo efektyvumą didinančių priemonių diegimui.

Naujoji direktyva reikalauja:

- (47) toliau plėtoti energetinių paslaugų rinką siekiant užtikrinti ir energetinių paslaugų paklausą, ir pasiūlą. Šiuo klausimu gali padėti skaidrumas, pavyzdžiui, sudarant energetinių paslaugų teikėjų sąrašus. Paklausą taip pat gali padėti skatinti pavyzdinės sutartys, keitimasis geriausios praktikos pavyzdžiais ir gairės, visų pirma susijusios su sutartimis dėl energijos vartojimo efektyvumo. Kaip ir taikant kitas trečiųjų šalių finansavimo priemones, sutartyje dėl energijos vartojimo efektyvumo energetinės paslaugos gavėjas išvengia investicinių kaštų, naudodamas sutaupyto energijos finansinės vertės dalį, kad grąžintų trečiosios šalies visiškai arba iš dalies atliktas investicijas.
- (48) nustatyti ir panaikinti reguliavimo ir su reguliavimu nesusijusias kliūtis, trukdančias taikyti sutartis dėl energijos vartojimo efektyvumo ir kitas trečiųjų šalių teikiamo energijos taupymo finansavimo priemones. Šios kliūtys apima apskaitos taisykles ir praktiką, kurios visą investicijų laiką trukdo apskaitos dokumentuose tinkamai pateikti kapitalo investicijų ir per metus dėl energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių sutaupytas lėšas. Be to, nacionaliniu lygiu reikėtų šalinti esamo pastatų fondo renovavimo kliūtis, susijusias su tuo, kad paskatos padalijamos įvairiems atitinkamiems subjektams.

Sutarties dėl energijos vartojimo efektyvumo pagrindinės dalys

Šalių įsipareigojimai:

Paslaugų **teikėjas garantuoja** paslaugų Gavėjui, kad, Teikėjui įgyvendinus energijos taupymo priemones pas Gavėją, paslaugų gavėjas **sutaupys Energijos sutaupymo garantiniame rašte (priedas prie sutarties) nurodytą energijos (ar energijos išteklių) kiekį.**

Sutarties dėl energijos vartojimo efektyvumo pagrindinės dalys

ENERGIJOS SUTAUPYMO GARANTINIS RAŠTAS

Teikėjas garantuoja, kad, įgyvendinus 20__ m. _____ mėn. ___ d. Sutarties dėl energijos vartojimo efektyvumo pastatuose Nr. _____ (toliau – Sutartis) 1 priede nurodytas energijos taupymo priemones, Gavėjo pastate adresu:

_____ (tikslus adresas)

bus sutaupoma _____ (_____) proc. (arba _____ (_____) kWh)
(skaičius žodžiais) (skaičius žodžiais)

energijos išteklių ir (arba) energijos per norminius metus. Teikėjas garantuoja, kad kas mėnesį Gavėjas sutaupys šiuos lentelėje nurodytus energijos išteklių ir (arba) energijos kiekius:

	Mėnuo	Garantuojamas sutaupyti energijos išteklių ir (arba) energijos kiekis per norminį mėnesį, proc. (arba kWh)
1	Sausis	
2	Vasaris	
3	...	
12	Gruodis	

Teikėjas:

Gavėjas:

Sutaupyto energijos kiekio įvertinimas, matavimas ir tikrinimas

International Performance Measurement and Verifikation Protocol (IPMVP)

New Edition 02 February 2011

- Volume I : Concepts and Options for Determining Energy Savings.
- Volume II: Concepts and Practice for improving Indoor Environment Quality.
- Volume III: Concepts and Practice for Determining Energy Savings in New Costructions.

Sutarties dėl energijos vartojimo efektyvumo pagrindinės dalys

7. ENERGIJOS TAUPYMO PASLAUGŲ KAINA IR MOKĖJIMO TVARKA

7.1. Gavėjas kas mėnesį nuo energijos taupymo paslaugų perdavimo–priėmimo akto pasirašymo iki 20___ m. _____ mėn. ___ d. moka Teikėjui už suteiktas energijos taupymo paslaugas. Mėnesio mokėjimo dydis yra lygus per praėjusį mėnesį sutaupyto energijos kiekio, apskaičiuojamo Sutarties 4 skyriuje nustatyta tvarka, kainai.

7.2. Jei per praėjusį mėnesį **sutaupyta energijos kiekis yra mažesnis** nei nurodytas energijos sutaupymo garantiniame rašte, Gavėjo **mokamas mokestis** už energijos taupymo paslaugas **Teikėjui sumažinamas dydžiu, lygiu Gavėjo patirtoms išlaidoms dėl nesutaupyto energijos kiekio.**

7.3. Jei per praėjusį mėnesį sutaupyta energijos kiekis yra didesnis nei nurodytas energijos sutaupymo garantiniame rašte, Gavėjo mokamas mokestis už energijos taupymo paslaugas Teikėjui padidinamas dydžiu, lygiu Gavėjo nepatirtoms išlaidoms dėl didesnio sutaupyto energijos kiekio.

Energy Performance Contract

Template (example) of real Contract

Content

Preamble	3
Terms and Conditions of the Agreement	4
Definitions	5
1. Scope of the Agreement	6
2. Obligations of the Contractor	7
3. Obligations of the Customer	8
4. Obligations of the Manager	10
5. Installation of the Energy Management System	10
6. Maintenance of Measures implemented by the Contractor	12
7. Disposal of Disconnected and/or Dismantled Facilities	12
8. Quality Criteria of Services	12
9. Mutual Settlement of Accounts and Principles of Remuneration between the Parties	13
10. Settlement Procedure	14

Energy Performance Contract

Template (example) of real Contract

Content

11. Base Tariffs and Calculation Thereof	15
12. Adjustments of Base Tariff for Heating	16
13. Adjustments of Base Tariff for Hot Water	17
14. Title to the Facilities	18
15. Changes in Use of Building	19
16. Risk Guarantee	19
17. Liability	19
18. Compensation for Early Termination of the Agreement	20
19. Force Majeure	21
20. Confidentiality	22
21. Validity Period, Amendment and Termination of the Agreement	22
22. Dispute Resolution Procedure	23

Energy Performance Contract

Template (example) of real Contract

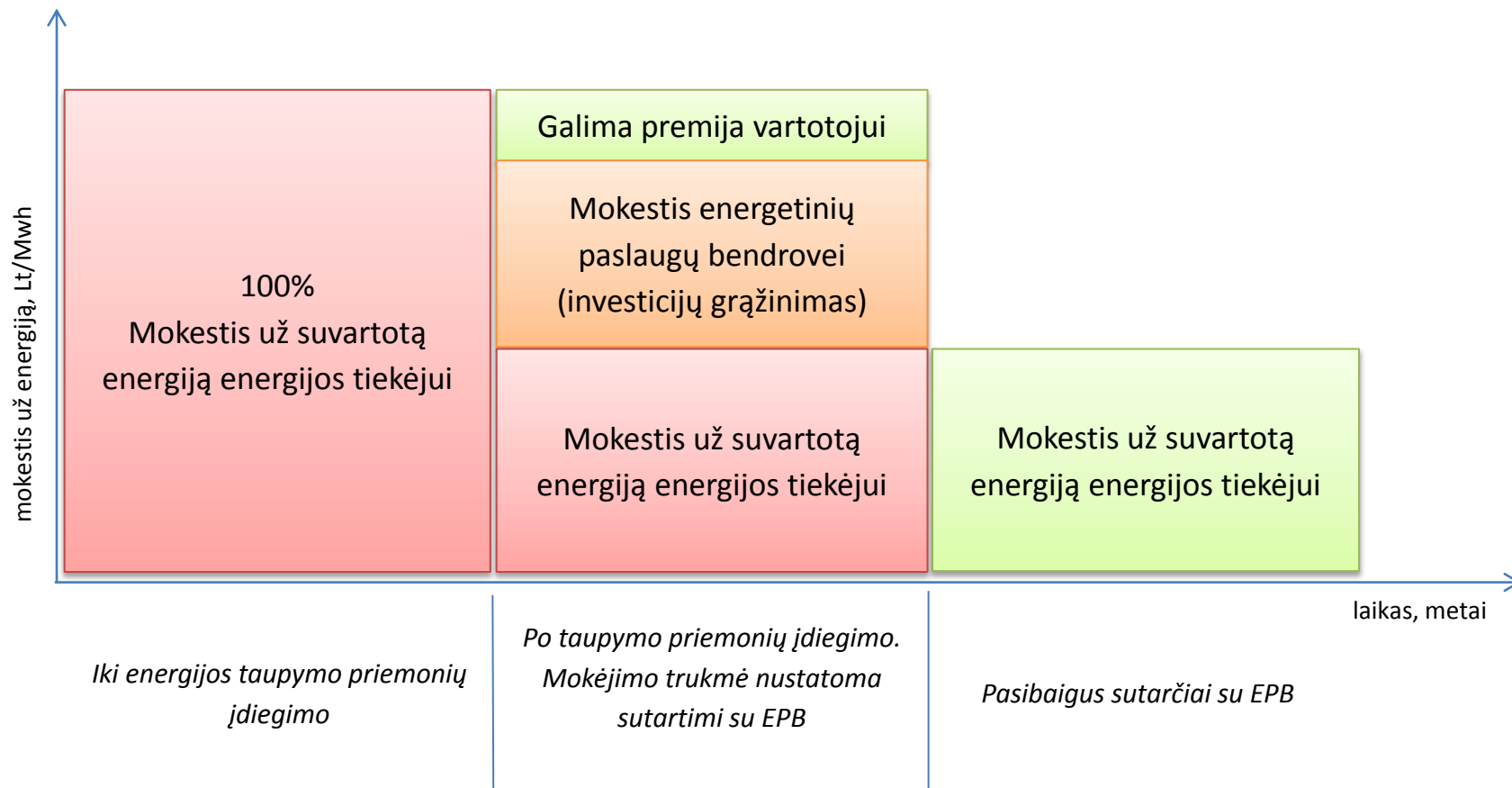

Content

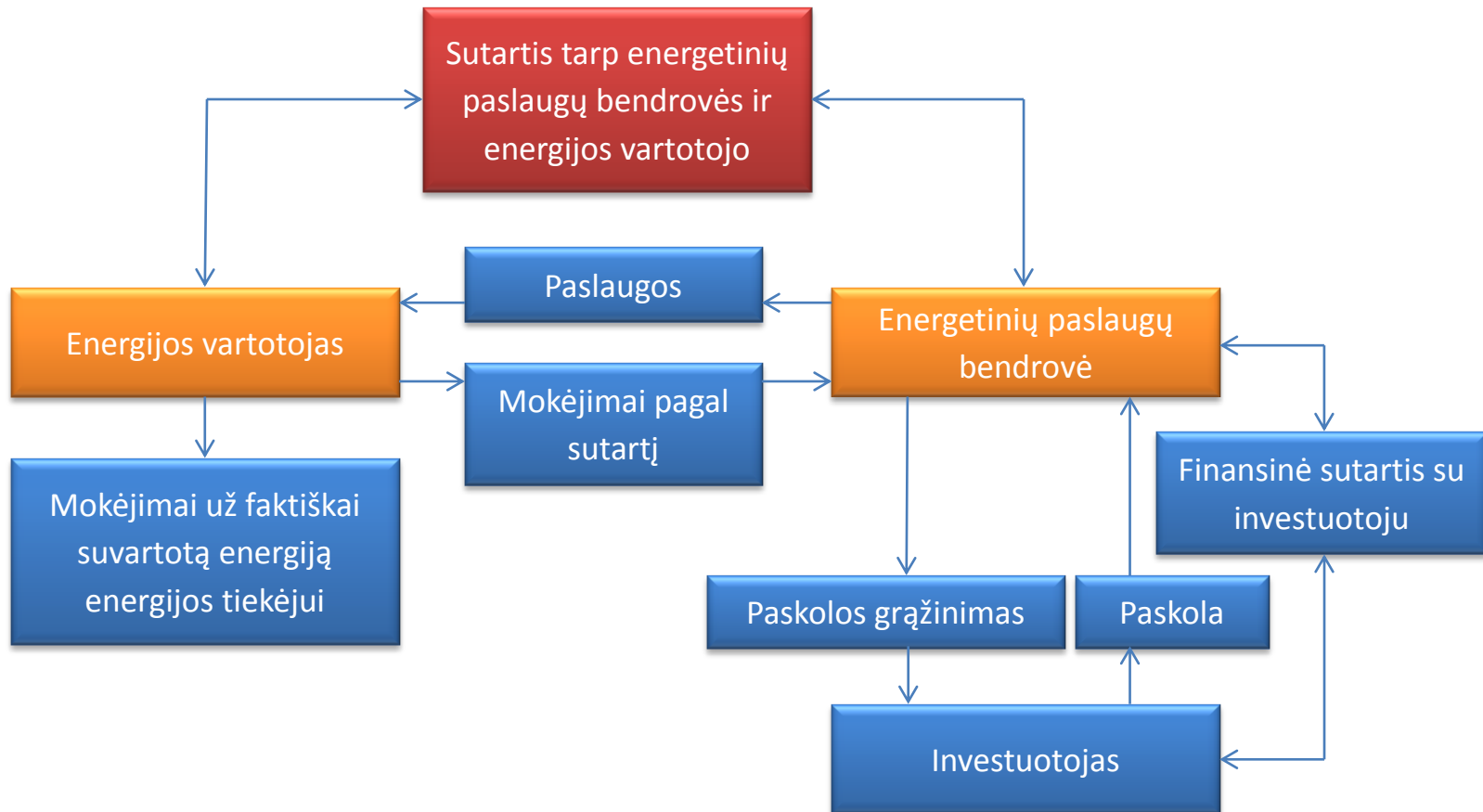
23. Representation of the Parties	24
24. Other Provisions	24
25. Annexes	25
26. Signatures of the Parties	25
Annex 1 Description of the Building and Energy Consumption Indices	26
Annex 2 Authorized Representatives	30
Annex 3 List of Planned Energy Efficiency Services	31
Annex 4 Comfort Standards	34
Annex 5 Obligations of the Customer	35
Annex 6 Graphic Sample for Establishing Thermal Energy Tariff	37
Annex 7 Simulation of Investments and Finances	39
Annex 8 Minutes of the General Meeting of Apartment Owners of the Building	40

Energetinių paslaugų bendrovės (EPB) verslo modelis

Energijos taupymo priemonių įgyvendinimo finansavimo schema

Trumpai apie projektą

Projektas pradėtas vykdyti 2013 m. balandžio 1 d. ir bus baigtas 2015 m. spalio mėn.
Projekto koordinatorius – Čekijos Efektyvaus energijos vartojimo centras.
Projektą vykdo partneriai iš 20-ties Europos šalių:

1. Čekija	8. Bulgarija	15. Graikija
2. Jungtinė Anglijos Karalystė	9. Italija	16. Latvija
3. Vokietija	10. Olandija	17. Vengrija
4. Slovėnija	11. Lenkija	18. Danija
5. Švedija	12. Portugalija	19. Norvegija
6. Belgija	13. Slovakija	20. Lietuva
7. Austrija	14. Ispanija	

Lietuvą projekte atstovauja Lietuvos energetikos institutas.

Bendra projekto vertė – 2,1 mln. eurų.

Projektą dalinai finansuoja ES „Pažangi energetika Europai“ mokslinė programa.

Trumpai apie projektą

Pagrindiniai klausimai, kurie bus nagrinėjami projekto vykdymo metu

Kontaktai:

Romualdas Škėma

skema@mail.lei.lt

Lietuvos energetikos institutas

Projekto tinklapis:

www.transparensense.eu

Už tekste pateiktą medžiagą atsako autoriai. Europos komisija bei EACI už pateiktą tekste informaciją neatsako.

